

STILLE TIJD

Thema: Gods verbond

- Probeer iedere dag specifiek tijd te maken voor een ontmoeting met Jezus Christus door het lezen en overdenken van zijn Woord.
- Bid, praat met Jezus en maak een paar korte aantekeningen in je map over deze bijbelgedeelten.
- Schrijf op wat je aanspreekt, wat je opvalt, wat je mooi of moeilijk vindt of wat je duidelijk wordt.

- Dag 1 Genesis 17:1-8.
Verbond tussen God en Abram.
- Dag 2 Genesis 22:1-18.
Abraham gehoorzaamt God helemaal.
- Dag 3 Genesis 28:10-22.
God bevestigt zijn verbond aan Jakob.
- Dag 4 Exodus 6:1-7.
God bevestigt zijn verbond aan Mozes.
- Dag 5 Jeremia 31:31-34.
Het nieuwe verbond aangekondigd.
- Dag 6^{BS} Hebreëen 8:1-13.
Het nieuwe verbond een werkelijkheid.
- Dag 7 Exodus 19:3-6.
Gods volk is een kostbaar bezit voor God.
- Dag 8 Leviticus 26:12-25.
Gehoorzaamheid als voorwaarde.
- Dag 9 1 Petrus 2:9-10.
Gods nieuwtestamentisch volk.
- Dag 10 Openbaring 21:1-10.
Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.
- Denk na over Matteüs 6:5-8 en 1 Petrus 3:12.
God luistert naar de smekingen van de rechtvaardigen, maar keert Zich tegen wie kwaad doen (vgl. Exodus 32:9-14).
  - Bid elke dag voor iemand of iets specifiek en zie uit naar wat God doet (Psalm 5:4).

STUDIE

Thema: Tweede rode draad: Gods verbond

Lees studie 6 goed door voor de volgende bijeenkomst. Heb je er vragen over, schrijf ze op en mail ze naar je kringleider, dan gaan wij samen op zoek naar de antwoorden.

BIJBELSTUDIE

Thema: Gods oude en nieuwe verbond

Als je wilt, kun je alvast de bijbelstudie voor de komende bijeenkomst voorbereiden door het bijbelgedeelte een keer te lezen.

Gebruik hierbij de '5 stappen-methode' voor bijbelstudie. Het bijbelgedeelte is: **Hebreëen 8:1-13**.

MEMORISATIE

Motivatie.

Jezus kende bijbelgedeelten uit zijn hoofd (Lucas 4:4-13). Jij ook?

Leer het onderstaande vers uit je hoofd of leer dat vers uit de vertaling die jouw voorkeur heeft.

GODS VERBOND

Leviticus 26:12

Ik zal in je midden verkeren;
Ik zal jullie God zijn
en jullie mijn volk.
Leviticus 26:12 (NBV)

6. Tweede rode draad: Gods verbond

God openbaart Zichzelf door te spreken en te handelen in onze geschiedenis! Maar God wil niet alleen Zichzelf openbaren. Hij wil een relatie aangaan met mensen. God wil de God van mensen zijn en Hij wil dat mensen zijn volk zijn. Dat is een tweede rode draad of doorlopend thema in de Bijbel. God maakt een verbondsbelofte aan zijn volk, Hij belooft: “Ik zal jullie God zijn en jullie mijn volk” (Leviticus 26:12). God schiep de mens om voor Hem en met Hem te leven. God is de God van het verbond. Hoe verloopt Gods grote verbondsbelofte vanaf Adam tot de komst van Jezus Christus en tot zijn terugkomst?

A. Gods verbond in het Oude Testament

1. Gods verbondsbelofte

De kern van Gods grote verbondsbelofte is: De God die Zich in de Bijbel openbaart, zal onze God zijn en wij die in Hem geloven, zullen zijn volk zijn. Lees Genesis 17:7; Exodus 6:2-8; Deuteronomium 29:13; Jeremia 7:23; 2 Korintiërs 6:16.

Na de spraakverwarring bij Babel en de verstrooiing van de volken met hun verschillende talen over de aarde, zei God tegen Abraham: “Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat Ik je zal wijzen.” God richtte formeel met Abraham het verbond op (2092 v.Chr.) en bevestigde daarna zijn verbond telkens weer aan Abraham en aan zijn zoon Isaak en kleinzoon Jakob (Genesis 12:1-3,7 HSV; Genesis 15:18, Genesis 22:17-18 HSV). De specifieke inhoud van Gods verbondsbelofte aan Abraham, Isaak en Jakob:

1. “Ik zal dit *land* aan jouw nakomelingen geven.”
2. “Ik zal je tot een *groot volk* maken.”
3. “Ik zal je *zegenen*.”
4. “*In jou zullen alle volken gezegend worden*” (vgl. Galaten 3:8,16).

Het gaat hier over vier zaken: het land, het volk, aardse zegeningen en de zegen voor alle volken op aarde door Abrahams Nakomeling!

2. De vervulling van Gods verbondsbelofte

- a. *De belofte m.b.t. het land* (Genesis 15:18) is al in het verleden letterlijk in vervulling gegaan! Het boek Jozua beschrijft de letterlijke vervulling van deze belofte. Jozua leefde van 1497 tot 1387 v.Chr. (Jozua 21:43-45). Salomo (971–931 v.Chr.) had heerschappij over alle koninkrijken tussen de Eufraat en Egypte (1 Koningen 5:1). Maar Gods volk moest goed beseffen dat Gods belofte verbonden was aan een voorwaarde (Jozua 23:14-16).
- b. *De belofte m.b.t. het volk* is ook al in het verleden letterlijk in vervulling gegaan! Abraham werd de (voor)vader van de Ismaëlieten (Arabieren), Edomieten, Keturas' nageslacht en de Israëlieten (Genesis 13:16; Genesis 15:5, Genesis 22:17; Deuteronomium

10:22). De bevolking van Juda en Israël was niet te tellen (1 Koningen 3:8), zo talrijk als het stof van de aarde (2 Kronieken 1:9) en als zandkorrels aan de zee (1 Koningen 4:20). Dus een letterlijke vervulling van de beloften in Genesis 15:18; 15:5; 16:10 en 18:17! Maar deze belofte heeft ook een geestelijke vervulling. Deze wordt beschreven in het Nieuwe Testament.

Abraham werd geestelijk de vader van alle mensen uit alle volken die geloven in de Messias, Jezus Christus (Romeinen 4:17a; Galaten 3:7-9,29; Openbaring 7:9)!

- c. *De belofte m.b.t. het zegenen van de aartsvaders en hun nakomelingen zelf* (Genesis 12:2) is ook in de tijd van het Oude Testament in vervulling gegaan. Ze kregen het land, hun nakomelingen werden een groot volk en zij ontvingen vele aardse zegeningen (Genesis 24:35).
- d. *De belofte m.b.t. de zegen voor alle volken door Abrahams 'Nakomeling'* (Galaten 3:16) begon vervuld te worden in Jezus Christus bij zijn eerste komst. Paulus spreekt hierover in Handelingen 13:32-33. Maar pas bij de terugkomst van Jezus zal Gods grote verbondsbelofte volledig in vervulling gaan (Romeinen 11:25-26a HSV). Dan zullen de gelovigen uit elke stam en taal en volk en natie (Openbaring 5:9-10) “zijn volken zijn en God Zelf zal als hun God bij hen zijn” (Openbaring 21:3,7).

B. Gods verbond omvat ook alle andere verbonden in het Oude Testament

1. Gods verbond met Adam

Al aan de eerste mensen beloofde God dat in de toekomst het ‘nageslacht’ (Hebreeuws: ‘zaad’) van de vrouw de kop van Satan zou vermorzelen (Genesis 3:15). Dit hebben we kunnen lezen in de vorige studie. Door Jezus' eerste komst, door zijn leven en bediening op aarde en vooral door zijn dood, opstanding, hemelvaart en troonsbestijging, heeft Jezus Christus de satan gebonden (1 Johannes 3:8b; Matteüs 12:28-29 HSV; Kolossenzen 2:15, Hebreeën 2:14; Openbaring 12:7-12; Openbaring 20:1-3 HSV). Tussen zijn eerste komst en terugkomst kan de satan niet meer voorkomen dat het evangelie aan alle volken verteld wordt (Matteüs 24:14 HSV). Hij kan niet meer voorkomen dat Jezus Christus mensen uit alle volken naar Zich toe trekt (Johannes 12:31-32; Kolossenzen 1:13-14). Bij zijn terugkomst zal Jezus Christus de satan helemaal en voor eeuwig naar de hel verbannen (Romeinen 16:20; Openbaring 20:10).

2. Gods verbond met Abraham, Isaak en Jakob

God richtte zijn verbond voor het eerst formeel op met Abraham. God beloofde dat alle volken op de aarde gezegend zouden worden door ‘zijn Nakomeling’ of ‘Nageslacht’ (letterlijk ‘Zaad’). God bevestigde zijn verbond telkens opnieuw aan Abraham, Isaak en Jakob (Genesis 12:1-3; 17:7; 22:18; 26:4; 28:14). Deze belofte ging niet over ‘zijn nakomelingen’ (meervoud), de natuurlijke Israëlieten, maar over ‘zijn Nakomeling’, Jezus Christus (Lees Galaten 3:16). In Jezus Christus wordt

Gods verbond werkelijkheid (Jesaja 42:6-7 NBG; Jesaja 49:3,6 NBG). Met de eerste komst van Jezus wordt het evangelie in de hele wereld verteld (Marcus 16:15) en worden mensen uit alle volken tot discipelen van Jezus Christus gemaakt (Matteüs 28:19a). Zo worden mensen uit alle volken in 'het Zaad', Jezus Christus, gezegend!

3. Gods verbond met Mozes

God bevestigde zijn verbond met Mozes vóór en na de uittocht uit de slavernij in Egypte (1447 v.Chr.) (Exodus 2:24-25; 3:6-17; 6:2-7; 19:3-6). *God voegde de wet aan zijn verbond toe* (Exodus 20:1-17). De bedoeling van de wet was niet om mensen tot Gods volk te maken, maar om de mensen van Gods volk te leren hoe zij als Gods verbondsvolk moesten leven (Galaten 3:17-19 HSV; Galaten 3:19 NBV)! In de Bijbel heeft de wet nooit gediend als een middel om gerechtvaardigd te worden! Gods grote verbondsbelofte aan Abraham, Isaak en Jakob omvatte ook Gods verbond met Mozes. Gods verbond beïnvloedde al Gods woorden en al Gods handelingen met het volk Israël. Gods verbondsvolk werd 'een koninkrijk van priesters en een heilig volk' genoemd (Exodus 19:6; vgl. 1 Petrus 2:9-10).

4. Gods verbond met de Levieten en met David

In de tijd van de koningen van Israël bevestigde God zijn verbond aan de Levieten (de priesters) en aan David (de koning) (1011–971 v.Chr.) (Jeremia 33:20-22). De Levieten en koning David gaven uitdrukking aan dat 'koninkrijk van priesters' (Exodus 19:6). God beloofde dat één van Davids nakomelingen de Koning van Gods koninkrijk zou worden (1 Kronieken 17:11-14,20-23; Jeremia 33:14-17). Deze Koning zou op Gods troon over alles heersen en voor eeuwig Priester zijn (Psalm 110:1,4). Dit verbond met de Levieten en met koning David is hetzelfde als dat met Mozes en dat met Abraham (Jeremia 33:25-26). Deze Nakomeling (letterlijk: 'Zaad') (1 Kronieken 17:11) van David zou een huis voor God bouwen; God tot een Zoon zijn; en voor altijd over Gods Huis en Koninkrijk heersen. De Nakomeling van David is de Nakomeling van Abraham (Genesis 22:18) en de Nakomeling van Adam en Eva (Genesis 3:15 HSV). Dit verbond met de Levieten en met David werd vervuld in Jezus Christus als Hogepriester (Hebreeën 8:1-2) en als Koning (Openbaring 19:16). Bij zijn eerste komst vestigde Jezus Gods Koninkrijk op aarde (Matteüs 12:28; Marcus 1:14-15), voltrok de reiniging van zonden (Hebreeën 1:3) en besteed daarna als Koning van alle koningen de hemelse troon (Matteüs 28:18; Efeziërs 1:20-23; 1 Petrus 3:21b-22). De nieuwtestamentische gelovigen in Christus vormen nu samen 'een heilig en koninklijk priesterschap' (1 Petrus 2:5,9-10; Openbaring 1:5-6; vgl. Exodus 19:6).

5. Gods verbond verbroken door de Israëlieten!

Bij Gods grote verbondsbelofte hoorden wel bepaalde regels. Gehoorzaamheid aan deze regels van het verbond zou veel zegeningen tot gevolg hebben, maar ongehoorzaamheid aan deze regels zou leiden tot vervloekingen.

Deze regels zijn beschreven in Genesis 17:14. Lees Leviticus 26, Deuteronomium 28 en 29. Iedereen die ongehoorzaam is aan de regels van het verbond, verbreekt Gods verbond en wordt van Gods verbondsvolk afgesneden!

De zegeningen die volgden op geloof en gehoorzaamheid gingen al in vervulling in de tijd van Jozua (Jozua 23:14) en Salomo (1 Koningen 4:20; 5:1) en gaan uiteindelijk in vervulling in het nieuwe verbond; alle volken op aarde worden gezegend. Maar ook de vervloekingen die volgden op ongeloof en ongehoorzaamheid (het schenden van het verbond) gingen in vervulling, toen zowel het noordelijke rijk Israël (721 v.Chr.) als het zuidelijke rijk Juda (586 v.Chr.) in ballingschap gingen. Lees Jeremia 11:6-14; 2 Koningen 17:1-41; 2 Koningen 23:4-27 en 2 Koningen 25:8-12,21,26. (Jozua 23:15-16; 1 Koningen 14:15-16; Jeremia 11:3-4). Het ongelovige en ongehoorzame volk was niet meer 'het volk van God' (Hosea 1:9)!

In elke generatie bleef er 'een rest' uit het volk van Israël getrouw aan het verbond. Zevenduizend in de tijd van de profeet Elia (874–845 v.Chr.), die niet voor Baäl hebben geknield (1 Koningen 19:18); 'een laatste rest' in de tijd van de profeet Jesaja (740–680 v.Chr.) (Jesaja 1:8-9; Jesaja 6:13), die hun vertrouwen in de Heer bleven stellen en alleen afgingen op zijn Woord (Jesaja 8:17-18); en 'een andere rest' die terugkeerde uit de ballingschap (538 v.Chr.) (Jesaja 10:20-23) (vgl. Romeinen 11:1-5). Gods verbondsbeloften waren dus duidelijk beloofd aan mensen uit het natuurlijke volk van Israël die *geloofden in God en zijn beloften* en dus niet automatisch aan alle Israëlieten!

6. Gods nieuwe verbond

In de dagen van de ballingschap openbaarde God het verbond als het 'nieuwe verbond'. Het nieuwe verbond werd met Gods oudtestamentische volk (het oude Israël) gemaakt (Jeremia 31:31-34). Het zou het oude verbond, dat zij verbroken hadden, vervangen.

Het nieuwe verbond zou gekenmerkt worden door innerlijke vernieuwing (wedergeboorte), door een persoonlijke kennis van God en door echte verzoening van zonden. God zou hun God zijn en zij zouden Gods volk zijn (Jeremia 31:31-34). Het nieuwe verbond ging in het Nieuwe Testament in vervulling (Hebreeën 8:6-13).

C. Gods verbond in het Nieuwe Testament

1. Het nieuwe verbond: de werkelijke vervulling van de oude verbondsbelofte

Hoewel de woorden van Gods verbond van eeuw tot eeuw hetzelfde blijven, krijgt het verbond met de eerste komst van Jezus Christus een nieuwe betekenis. Daarom wordt het wel het 'nieuwe verbond' (Hebreeën 8:13), een 'beter verbond' (Hebreeën 7:22; 8:6) en 'een tweede verbond' (Hebreeën 10:9) genoemd. Het nieuwe verbond werd bij het instellen van het Avondmaal door Jezus een werkelijkheid (30 n.Chr.) (Matteüs 26:28; Lucas 22:20) en is bedoeld voor alle gelovigen in Jezus uit alle volken, inclusief Israël (2 Korintiërs 1:19-20; 6:16; Hebreeën 4:1-3; Openbaring 21:3).

Het verschil tussen het oude en het nieuwe verbond is zoals tussen een 'schaduw' en de 'werkelijke gestalte' (Hebreeën 8:5; 10:1; Hebreeën 9:9-10; Kolossenzen 2:17), tussen 'belofte' en 'vervulling' (Matteüs 5:17).

2. De verschillen tussen het nieuwe en het oude verbond

Het eerste verschil tussen het oude en nieuwe verbond is de plaats van Gods wet. Met de uitdrukking 'het oude verbond' worden vooral de geschreven ceremoniële wetten bedoeld die God in de tijd van Mozes aan zijn verbond toegevoegd heeft (Galaten 3:17,19). Deze wetten stonden niet geschreven in het verstand en het hart van mensen, maar waren opgeschreven in boeken, verklaarden hen schuldig en bedreigden hen met de dood (Kolossenzen 2:14). Met de uitdrukking 'het nieuwe verbond' worden vooral de woorden en de wil van God bedoeld, die God door zijn Heilige Geest vanaf de eerste komst van Jezus Christus in het verstand en het hart van wedergeboren mensen schrijft en hen deze laat navolgen (Ezechiël 36:25-29; Galaten 3:14; Johannes 3:3-8; Johannes 7:37-39).

Het tweede verschil tussen het oude en het nieuwe verbond is de kennis van God. De Israëlieten hadden kennis over God van horen zeggen (door de profeten). Maar gelovigen in Christus hebben persoonlijke kennis van God door de Geest en een echte relatie met Hem (2 Korintiërs 3:16-18; 2 Korintiërs 4:6).

Het derde verschil tussen het oude en nieuwe verbond is de ervaring van de vergeving van zonden. De Israëlieten werden door dier-offeranden symbolisch en ceremonieel verzoend (Hebreeën 9:7-10). Maar hun zondebesef bleef en ze bleven slaaf van de zonde (Hebreeën 10:1-4). Gelovigen in Christus ervaren echte vergeving van zonden (Hebreeën 8:12) en de bevrijding van de macht van de zonde (Hebreeën 9:14-15; Romeinen 6:6,12-14)! Daarom is het nieuwe verbond een *beter* verbond dan het oude. Jezus is aangesteld als Bemiddelaar (Middelaar) van dit nieuwe verbond. Dit heeft betere beloften (Hebreeën 8:6): wedergeboorte, persoonlijke kennis van God en vergeving van zonden (Hebreeën 8:6-13). En het maakt mensen rechtvaardig, heilig en volmaakt (Hebreeën 10:14). Het oude verbond beloofde alleen maar een land met heel veel inwoners en tijdelijke aardse zegeningen. Het nieuwe verbond belooft een nieuwe wereld (Romeinen 4:13) waarop al Gods uitverkorenen uit de menselijke geschiedenis voor eeuwig in de directe tegenwoordigheid van God zullen leven (2 Petrus 3:13)!

Bij de eerste komst van Jezus werd het oude verbond (de wet bestaande uit ceremoniële wetten) vervuld (Matteüs 5:17), verouderd verklaard (Hebreeën 8:13)! Het werd opgeheven om het nieuwe te laten gelden (Hebreeën 10:9; Lucas 22:20). Alle mensen die in Jezus Christus geloven, behoren tot Gods nieuwe verbond (2 Korintiërs 6:16; Galaten 3:26-29). Aan het eind van de Bijbel, na de terugkomst van Jezus Christus, bereikt Gods verbond zijn volledige vervulling. Dan zal God te midden van zijn volk op de nieuwe aarde wonen (Openbaring 21:3)!

D. Gods verbondsvolk

1. Gods verbondsvolk gedurende het Oude Testament

Wie behoren nu tot Gods verbondsvolk? Vaak wordt dit verward met het nationale volk Israël. Maar het woord 'Israël' is een even rekbaar begrip in het Oude Testament als het woord 'Kerk' in het Nieuwe Testament. Op veel plaatsen in het Oude Testament verwijst het woord 'Israël' naar de natuurlijke afstammelingen van Jakob en het natuurlijke volk van Israël, de Joden.

Maar het woord 'Israël' verwijst ook naar 'Gods volk' in zowel het Oude als het Nieuwe Testament. 'Gods volk' is niet hetzelfde als het natuurlijke volk van 'Israël'. Al in het Oude Testament zegt God dat het natuurlijke volk van Israël niet Gods volk is (Hosea 1:9). En het Nieuwe Testament zegt dat niet iedereen die van het natuurlijke volk van Israël afstamt, ook echt 'Israël' (Gods volk) is (Romeinen 9:6 HSV)! Wanneer 'Israël' verwijst naar 'Gods volk' dan wordt hiermee het *geestelijk* nageslacht van Abraham bedoeld! Hiermee werden mensen in het Oude Testament bedoeld, ook niet-Joden (Jesaja 56:3-8), die gerechtvaardigd werden doordat ze geloofden in God en zijn beloofde Messias (Galaten 3:8-9; Galaten 3:26-29).

Kortom, niet alle Israëlieten behoren automatisch tot Gods volk. Het nationale volk Israël is niet identiek met Gods volk. Alleen de Israëlieten uit het natuurlijke volk Israël *die geloofden* behoorden tot Gods volk!

2. Gods verbondsvolk gedurende het Nieuwe Testament

Maar Gods verbondsbelofte geldt niet alleen voor de gelovigen uit het volk Israël. Het Nieuwe Testament openbaart dat ook de gelovigen uit alle andere volken op aarde tot Gods volk behoren (Johannes 10:16)! Gods plan om uiteindelijk de gelovigen uit alle heidense volken helemaal gelijk te stellen met de gelovigen uit het volk van Israël bleef 'een geheim' in het Oude Testament! Het werd pas geopenbaard aan de apostelen in het Nieuwe Testament (*Lees* Efeziërs 3:2-6, Handelingen 13:38-39, 46-48)! Het Nieuwe Testament onthult, dat God alle beloften die Hij aan zijn oudtestamentische volk deed, ook door Christus doet aan zijn nieuwtestamentische volk! Dit nieuwtestamentische volk bestaat uit gelovigen uit alle volken op aarde! Vanaf de eerste komst van Jezus Christus mogen gelovigen uit alle volken (inclusief Israël) aanspraak maken op alles wat God beloofd heeft in het Oude en in het Nieuwe Testament (2 Korintiërs 1:20)! Zij zijn allen deelgenoot en erfgenaam van Gods verbondsbelofte, die God aan de aartsvaders gedaan heeft en die in Jezus Christus vervuld werd.

Er is geen onderscheid meer tussen gelovigen uit het natuurlijke volk van Israël en gelovigen uit de natuurlijke volken van de heidenen (Romeinen 10:12-13; 1 Korintiërs 12:13 HSV; Galaten 3:28; Kolossenzen 3:11).